



Uplatnění místních potravin a biopotravin ve veřejném stravování - důvody a dopady





Ekologické zemědělství

- Systém hospodaření definovaný zákonem (242/2000 Sb.)
- 15 % zemědělské půdy v ČR v režimu EZ
- Rovnováha mezi environmentálními a ekonomickými aspekty
- Environmentální dopady
 - Biodiverzita
 - Půda
 - Voda
 - Uhlíková stopa
- Socio-ekonomické dopady
 - Zaměstnanost
 - Holistický přístup





Dopady ekologického zemědělství

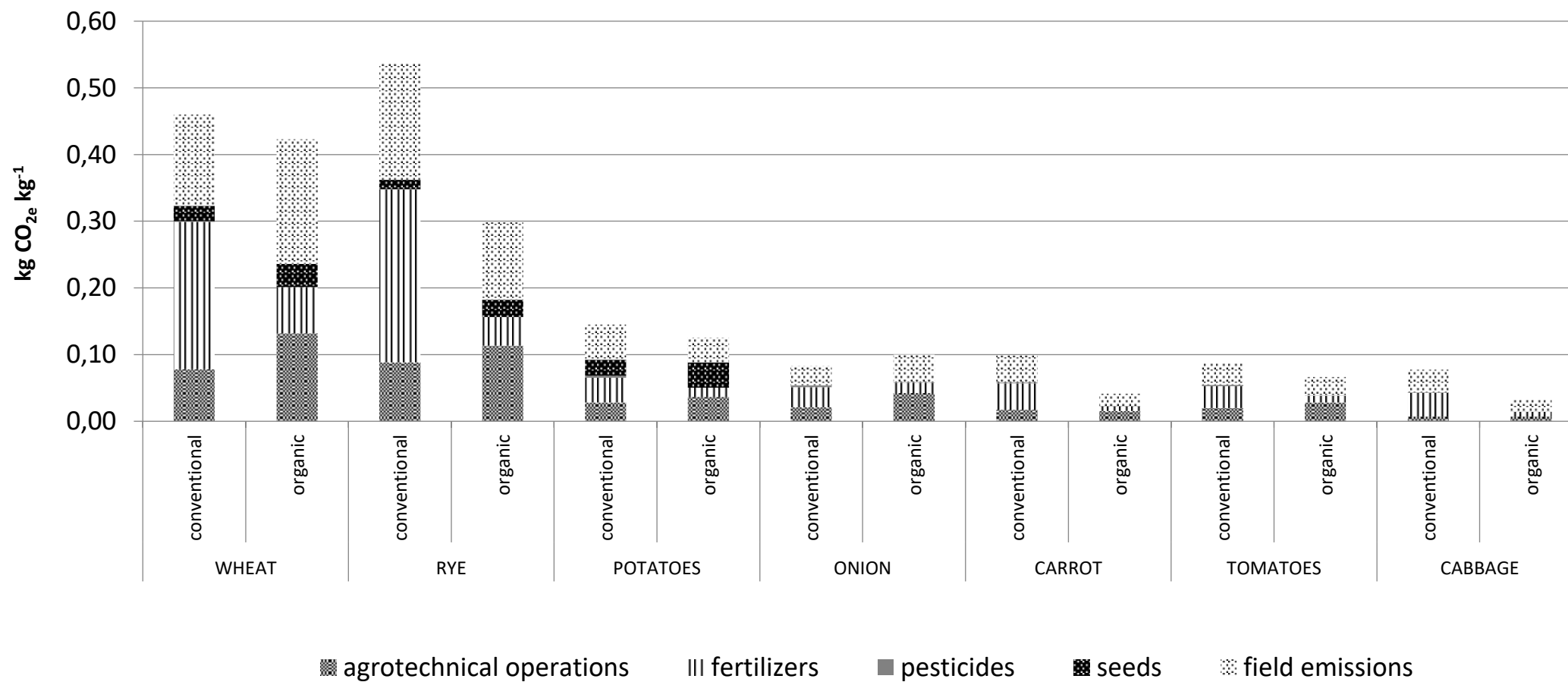
- Vyšší obsah organické hmoty v půdě (až o 30 % vyšší obsah organického uhlíku)
- Zvýšená biologická aktivita půdy (o 30-100%), indikátor dekompozice biomasy
- Vyšší celková biomasa edafonu (o 50-80%)
- Nižší emise skleníkových plynů
- Nižší vyplavování dusičnanů do vod
- Vyšší biodiverzita





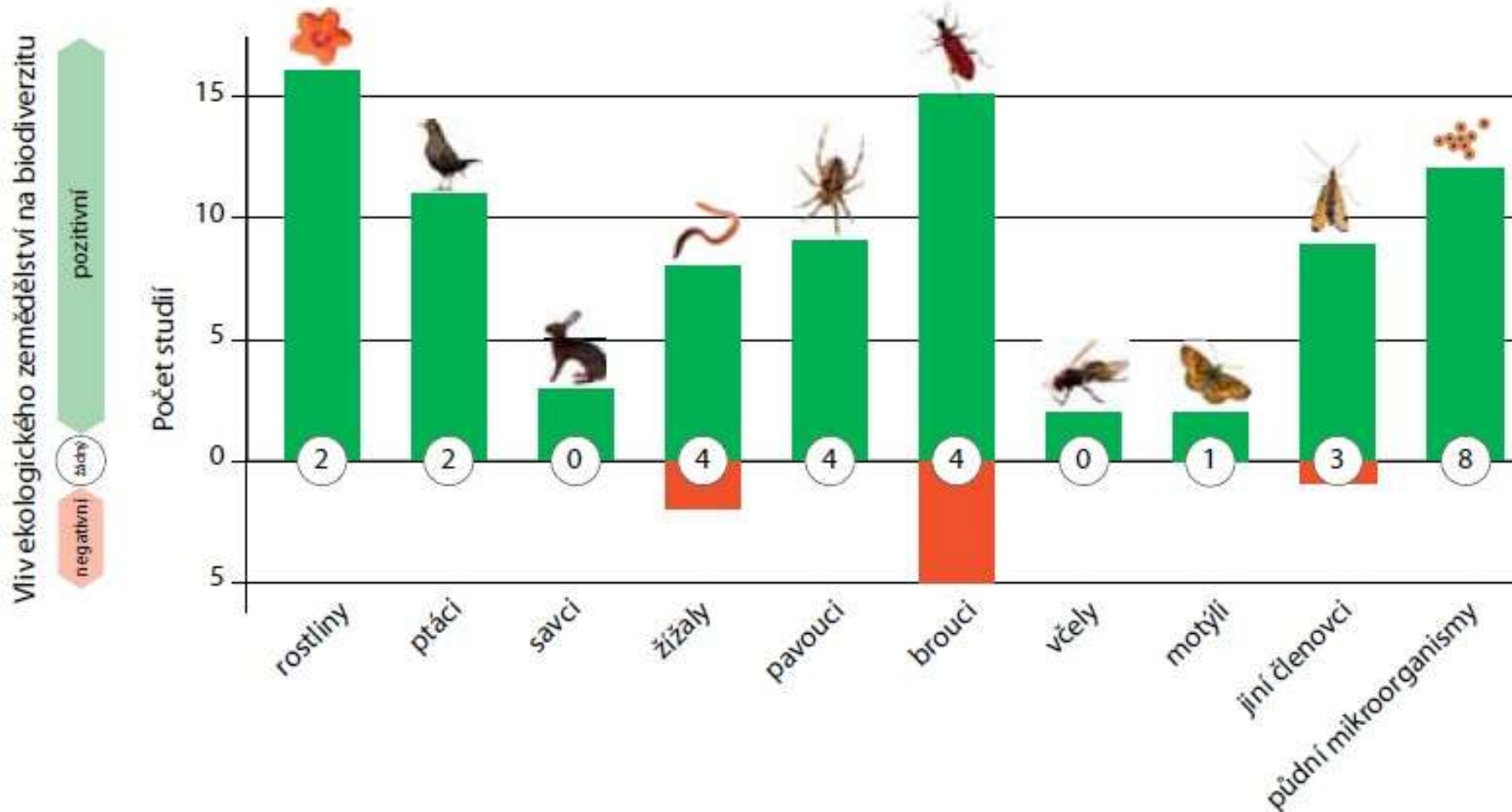
Dopady ekologického zemědělství

CO_{2e} - emissions from agriculture CZ





Dopady ekologického zemědělství



Pfiffner and Balmer, 2010





Bioprodukce

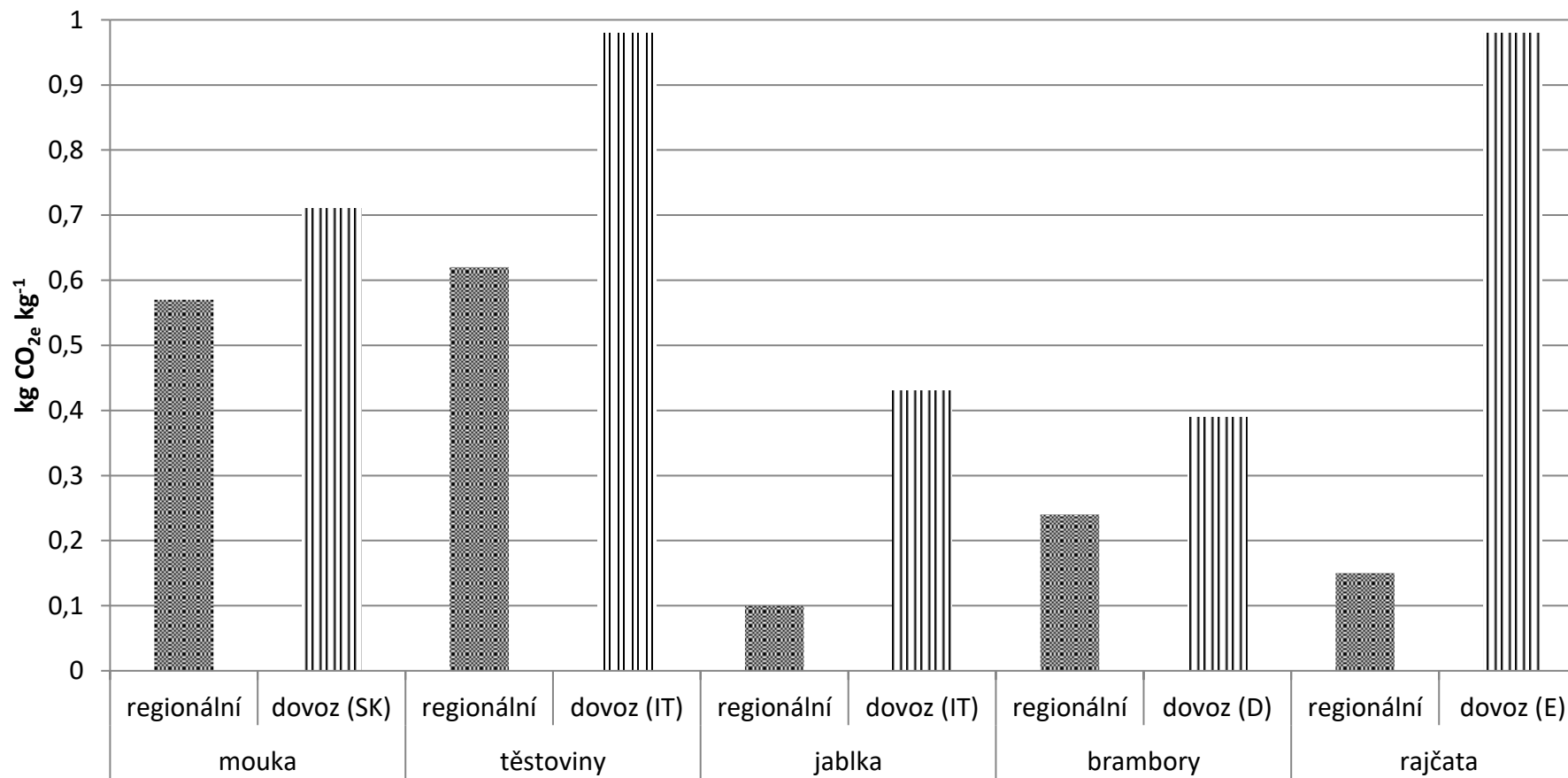
- Systém kontroly a certifikace
- Kontrolní organizace
 - KEZ o.p.s.
 - ABCERT AG
 - BIOKONT CZ s.r.o.
 - Bureau Veritas CZ s.r.o.
- Pravidelné a namátkové kontroly
- Kontrola ve všech stupních





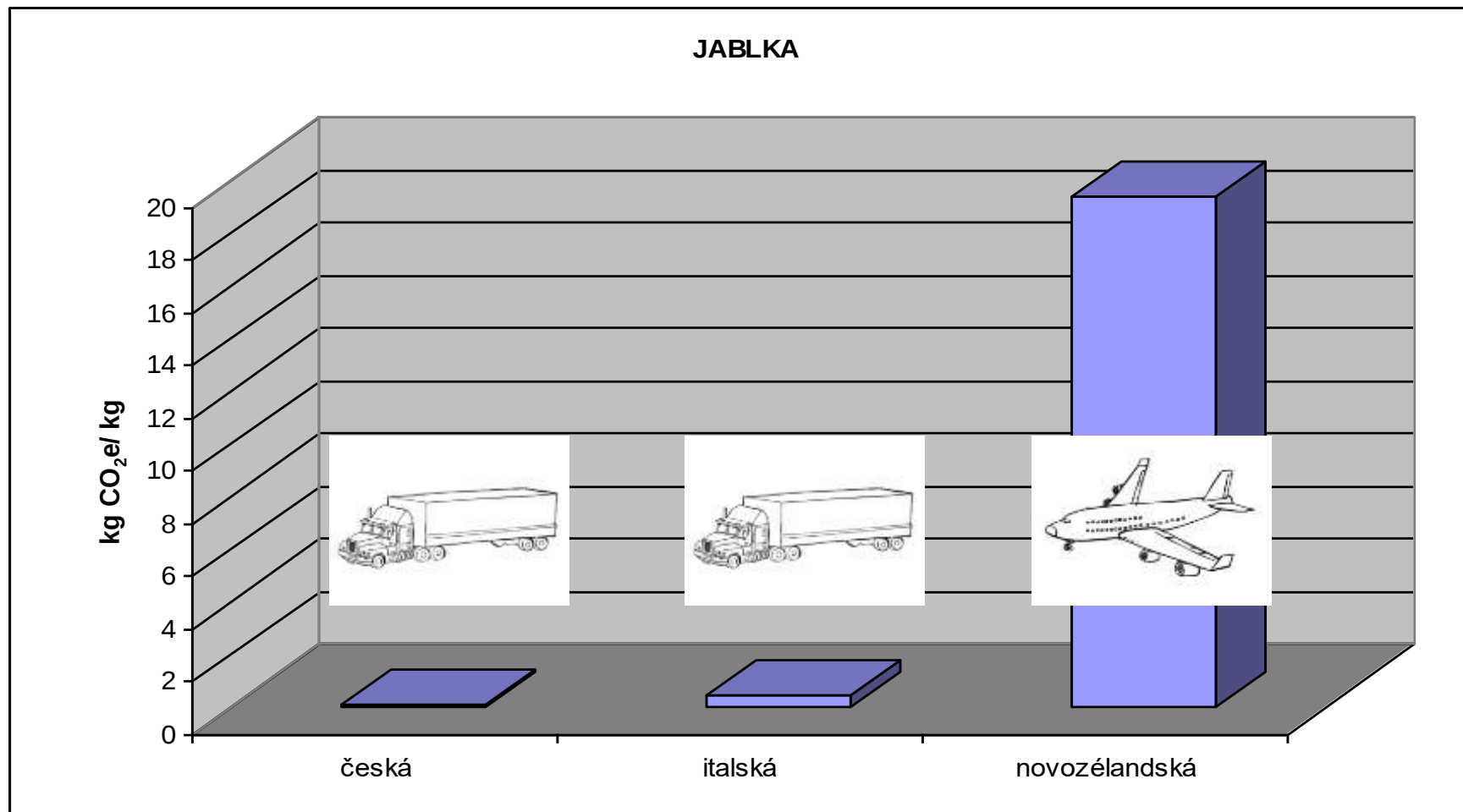
Regionalita produkce

Regionalita a emise CO_{2e}



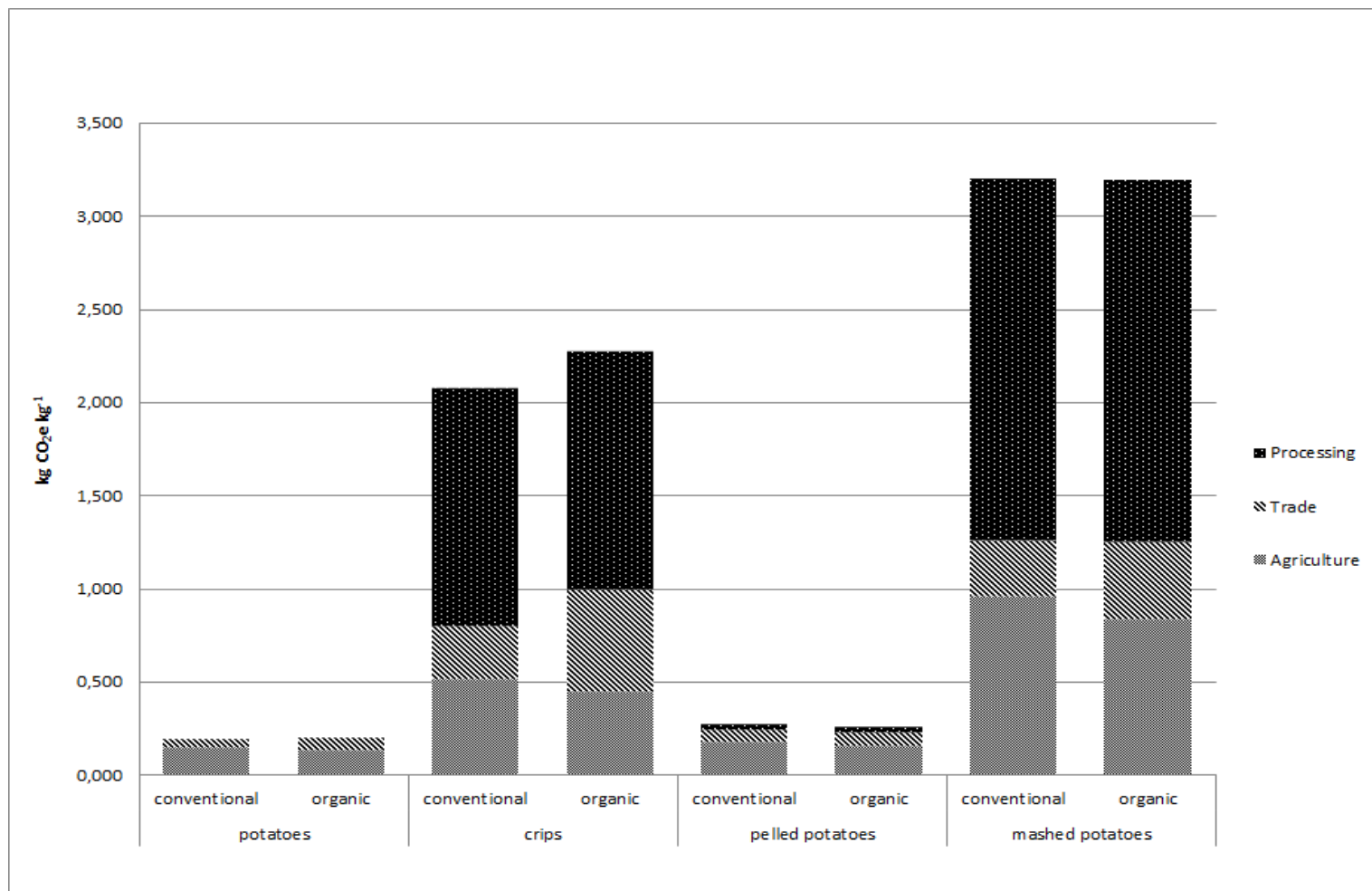


Regionalita produkce





Čerstvé vs. polotovary





Účelové stravování v ČR

- Potenciální počet strávníků přes 4 500 000 (téměř polovina populace ČR)
- 90 % populace ČR se setkala s účelovým stravováním
- Využití potenciálu přibližně ze dvou třetin (3 000 000 strávníků)
- Školní stravování – 1 810 000 strávníků
- Nemocniční stravování
 - Průměrný denní stav 38 844 pacientů na lůžkových odděleních (ÚZIS, 2019)
 - Lázeňská zařízení – kapacita 23 500 lůžek
 - Ostatní zařízení – kapacita 17 000 lůžek
 - Zaměstnanci ve zdravotnictví – ca. 220 000 (jen část se stravuje)
- Ca. 1000 tun potravin denně





SZIF - TPS

- Tematická pracovní skupina Uplatnění lokálních potravin ve veřejném stravování
 - První období 2023
 - Konference Z farmy na vidličku
- Navazující období TPS 2024-2025
 - Série seminářů a kulatých stolů v krajích
 - Říjen 2024 – Únor 2025
 - Setkání a dialog s hlavními aktéry – stravovací zařízení, zemědělci a zpracovatelé, zřizovatelé, MĚS
- FZT JU – projekt QL24020332 – výzkumný úkol MZe
- ČTPEZ, EIP-AGRI Operační skupina, WWF





Vazba na Akční plán EZ v ČR

- Podpora biopotravin ve veřejném stravování
 - Jedním z hlavních opatření podpory ekologického zemědělství v Akčním plánu pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016–2020 (MZe 2016)
 - Jeden z hlavních pilířů Akčního plánu pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2021-2027 (MZe 2021)
- Doporučení vyplývající z AP EZ:
 - Přijmout vládní rozhodnutí o zavedení minimálního procenta biopotravin v rámci environmentálně odpovědného zadávání veřejných zakázek
 - Podpořit uplatnění biopotravin ve veřejném a školním stravování
 - Ukazovat příklady dobré praxe
 - Identifikovat dodavatele, kteří jsou schopni/ochotni dodávat do veřejného stravování
 - Podpořit pilotní projekty, poradenství provozovatelům stravovacích služeb, cílenou informační kampaň





Vazba na Akční plán EZ v ČR



- Kvantitativní cíl AP EZ (do roku 2027)
 - Dosáhnout 5% podíl biopotravin ve veřejném stravování
- Prioritní oblast 2 - Trh
 - zlepšit dostupnost biopotravin na trhu ... a **zavádění biopotravin ve veřejném stravování**
- Opatření AP EZ s nejvyšší prioritou: 2.1. Podpořit spotřebu biopotravin
 - Podpořit odbyt biopotravin na zatím nerozvinutých trzích – **zvýšit uplatnění biopotravin ve veřejném stravování** dle fungujících vzorů v zahraničí a v další fázi ve školním stravování. Zavést povinné zastoupení 10 % biopotravin ve „školních projektech“ Mléko do škol a Ovoce a zelenina do škol.





MPS STRAVA

- Meziresortní pracovní skupina pro problematiku institucionální stravování (MPS STRAVA) – zřízena 10. 5. 2023 (MZ)
 - Ministerstvo zdravotnictví
 - Ministerstvo zemědělství
 - Ministerstvo pro místní rozvoj
 - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
 - Ministerstvo práce a sociálních věcí
 - Státní zdravotní ústav
 - Asociace krajů ČR
 - Svaz měst a obcí ČR
 - Česká asociace nutričních terapeutů
 - Pacientská rada
- Odborná skupina pro školní stravování
- Odborná skupina pro nemocniční stravování
- Odborná skupina pro stravování v sociální oblasti





MPS STRAVA

- Odborná skupina pro školní stravování
 - Vyhláška č. 107/2005 sb. o školním stravování
 - Úpravy spotřebního koše (Příloha 1 – Výživové normy pro školní stravování)
 - Metodika poskytování dietní stravy v rámci školního stravování
- Odborná skupina pro nemocniční stravování
 - Doporučení Ministerstva zdravotnictví pro nákupy potravin do stravovacích provozů nemocnic
- Máme to na talíři (a není nám to jedno)
(<https://www.mametonataliri.cz/>)





MPS STRAVA

Principy výživ v nemocnicích dle MPS STRAVA





MPS STRAVA

- Oborná skupina pro školní stravování – zařazování podílů místních, sezónních, nezpracovaných a biopotravin, úpravy spotřebního koše
- Pilotní testování na 30 školách (jaro 2024)
- Sběr dat do léta 2024
- Léto 2024 vyhodnocení dat a příprava podkladů
- Září 2024 zahájení legislativního procesu
- Září 2025 účinnost





MMR - NSVZ

- MMR připravilo [Národní strategii veřejného zadávání](#), kterou usnesením č. 117 z 21. února 2024 schválila vláda.
- Pro implementaci NSVZ se nyní připravuje Akční plán udržitelného nakupování - bude obsahovat minimální standardy odpovědného veřejného zadávání, mj. pro dodávky potravin do institucionálního stravování.
- Řešení situace, kdy je stanovena povinnost zohlednit environmentální a sociální aspekty, ale není stanoveno jak
- Dopad mimo jiné na nemocniční stravování, větší školní jídelny, atp.





Bariéry rozvoje

- Výběrová řízení
- Pružnost dodavatelů, infrastruktura, logistika
- Sortiment a objem bioprodukce a místní produkce
- Cenové kritérium
- Informovanost a motivace vedoucích stravovacích zařízení
- Nedostatečný tok informací směrem ke zřizovatelům, strážníkům a dalším aktérům



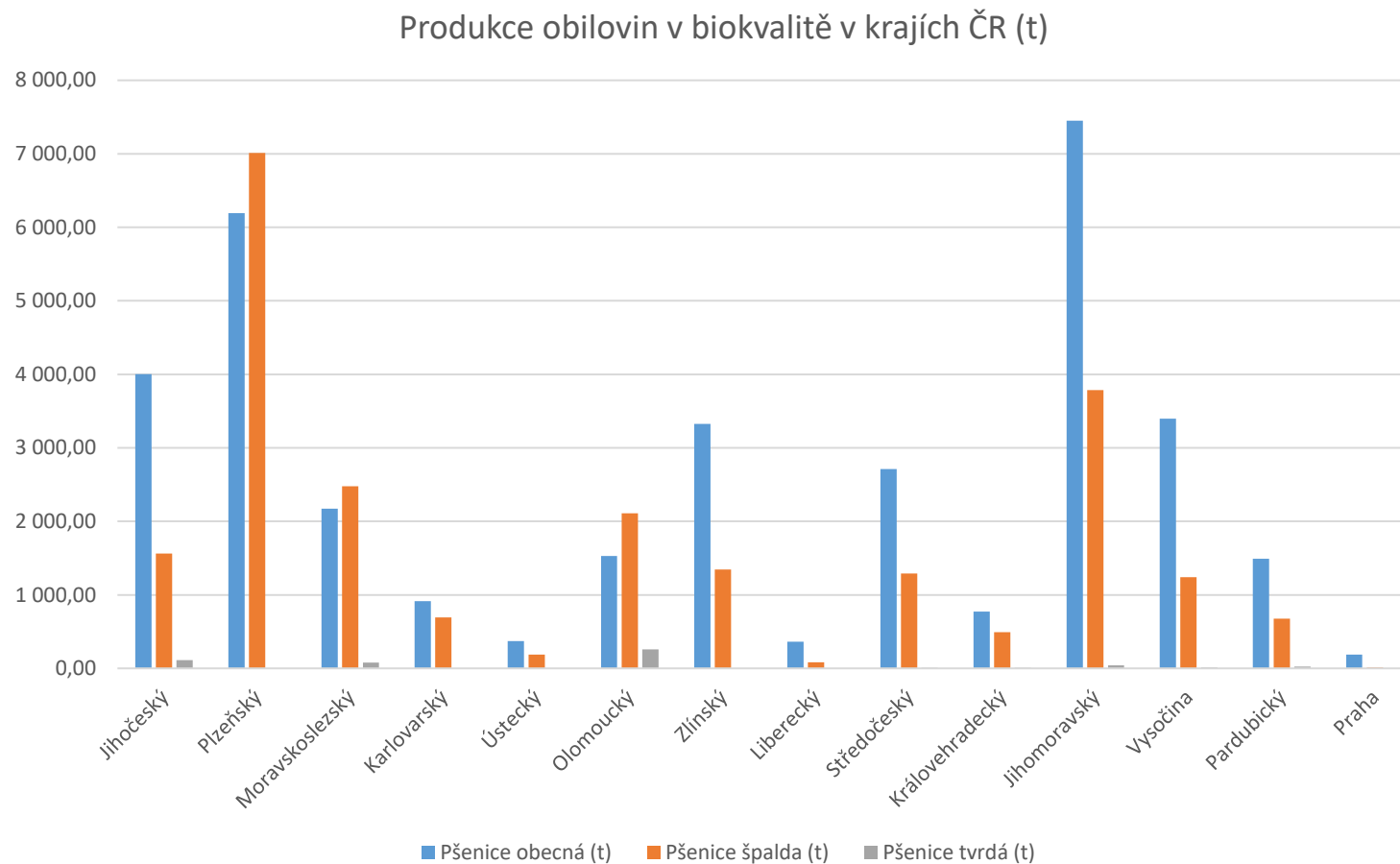
Projekt UMBESA

Nachhaltiger Speiseplan in Großküchen





Potenciál bioprodukce v ČR



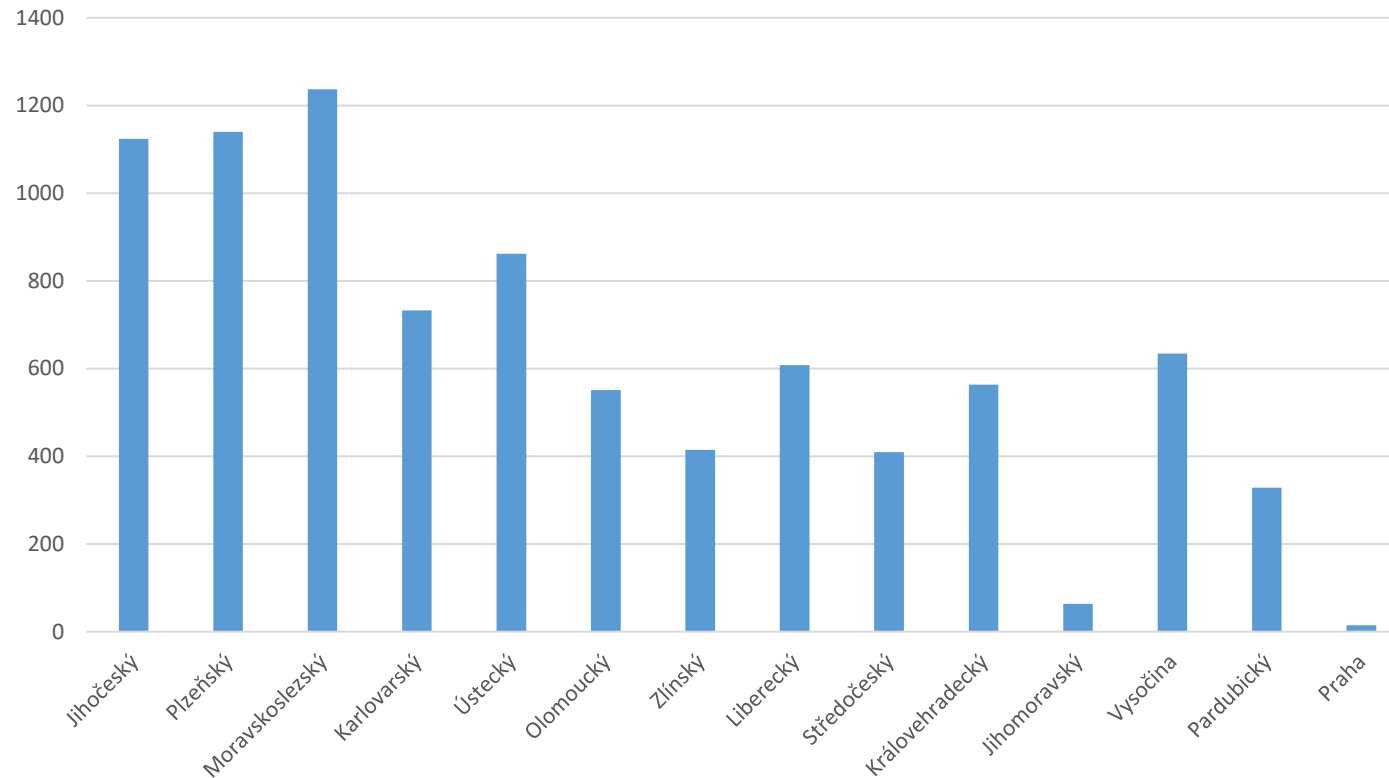
Zdroj: ÚZEI, projekt QL24020332





Potenciál bioprodukce v ČR

Produkce hovězího masa v biokvalitě v krajích ČR (t)

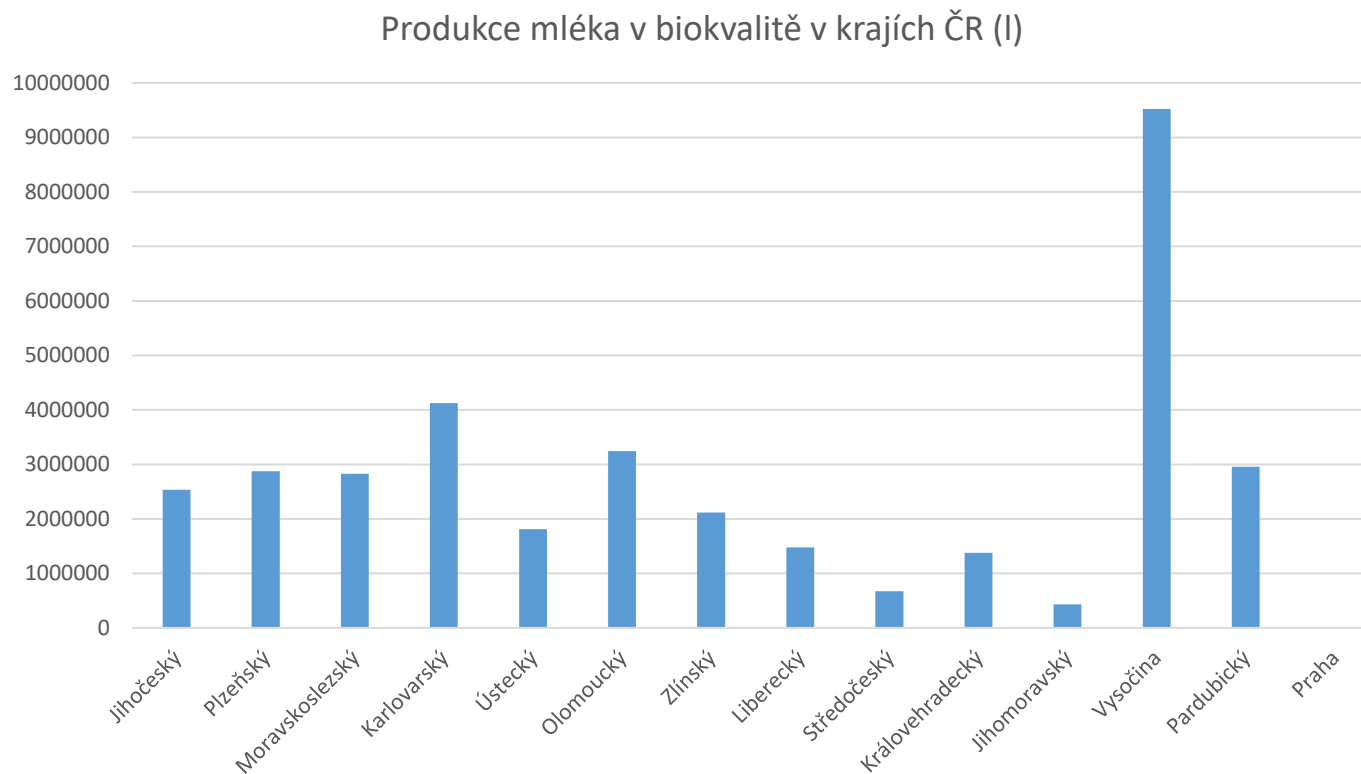


Zdroj: ÚZEI, projekt QL24020332





Potenciál bioprodukce v ČR



Zdroj: ÚZEI, projekt QL24020332





Potenciál bioprodukce

Plodina	Produkce (t)	Výměra (ha)
Brambory	3 533,78	306,24
Kořenová a hlízová zelenina	999,78	185,33
Mrkev	783,87	42,39
Ovocné stromy	6 259,22	3 919,17
Jabloně	3 776,89	1 523,48

Druh zvířat	Produkce	Počet kusů
Skot (dojnice)	33 222 010 (l)	6 919
Skot (KBTPM)	8 681,45 (t)	122 549



Možnosti zařazování biopotravin

- Změny jídelníčku
- Úpravy jídel s důrazem na environmentální a nutriční hodnoty
- Změny původu surovin
- Volba dostupných surovin s významným dopadem





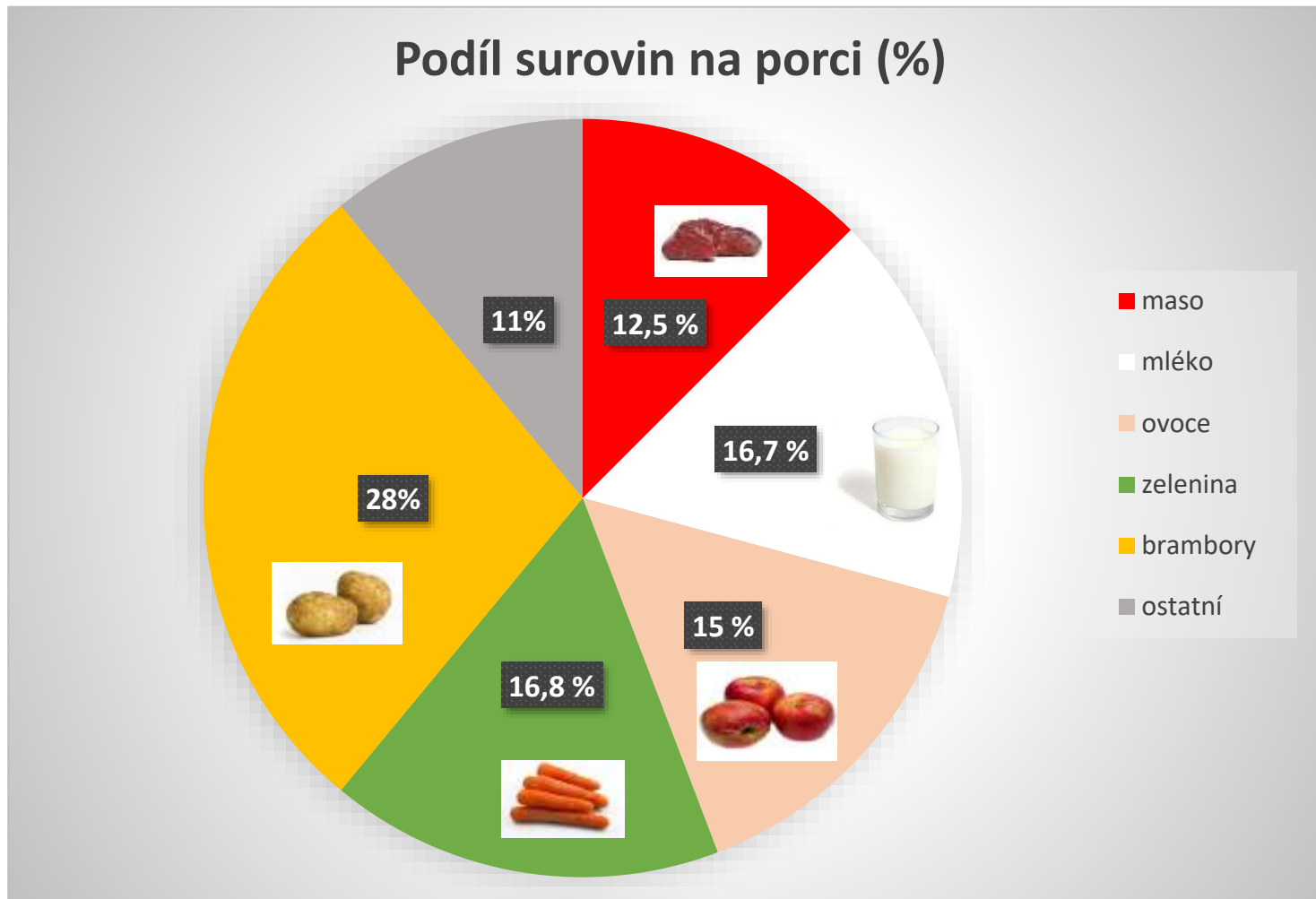
Možnosti zařazování biopotravin

- Modelový příklad změny původu surovin
- Scénáře 2 %, 5 %, 10 % a 20 % bio
- Varianty s různými typy surovin
- Modelové výpočty pro nemocniční stravovací zařízení a školy
- Suroviny
 - v odpovídající cenové hladině
 - významné z hlediska složení porce/spotřeby kuchyní
 - dostupné v EZ





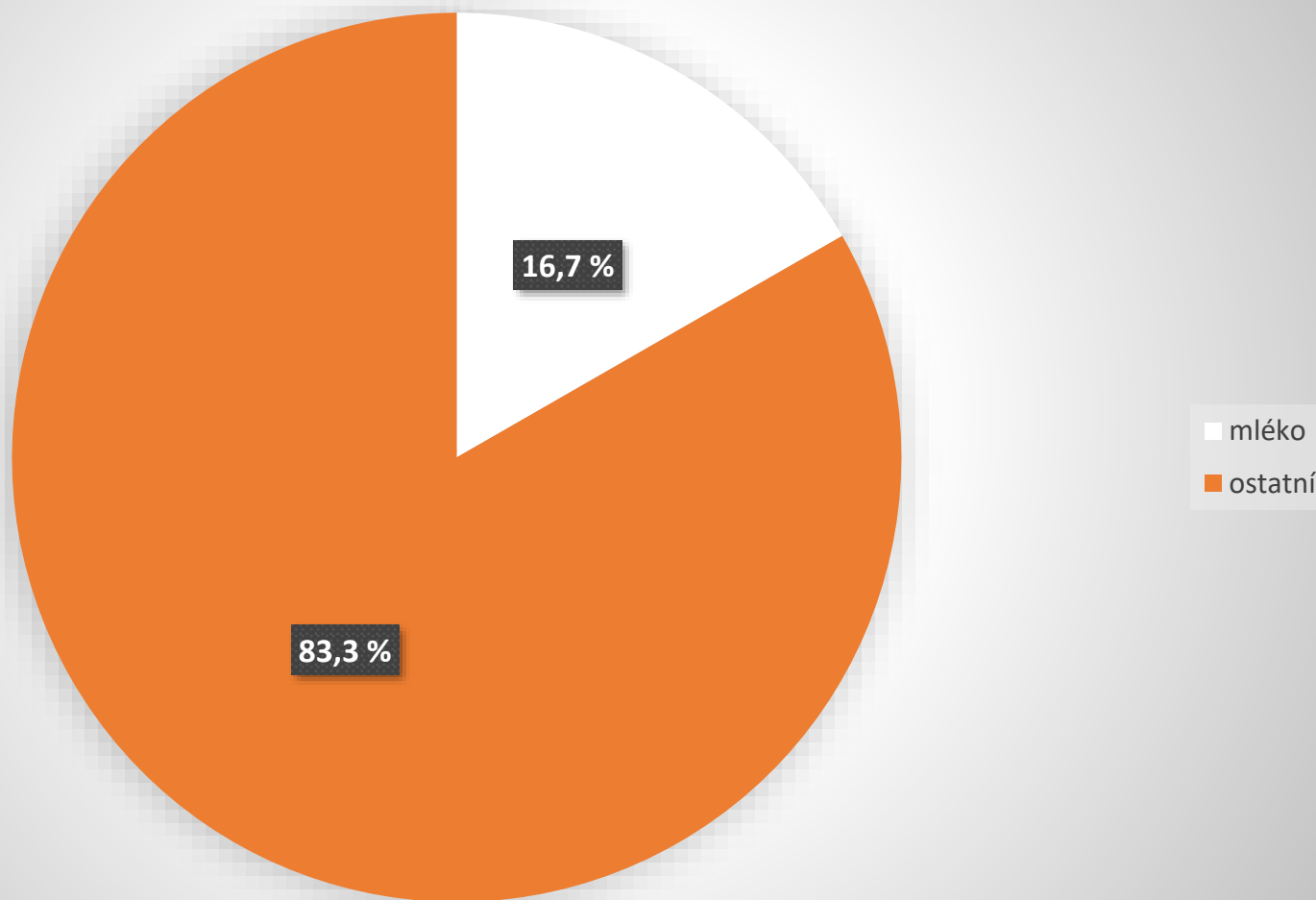
Možnosti zařazování biopotravin





Možnosti zařazování biopotravin

Podíl mléka na hmotnosti porce (%)

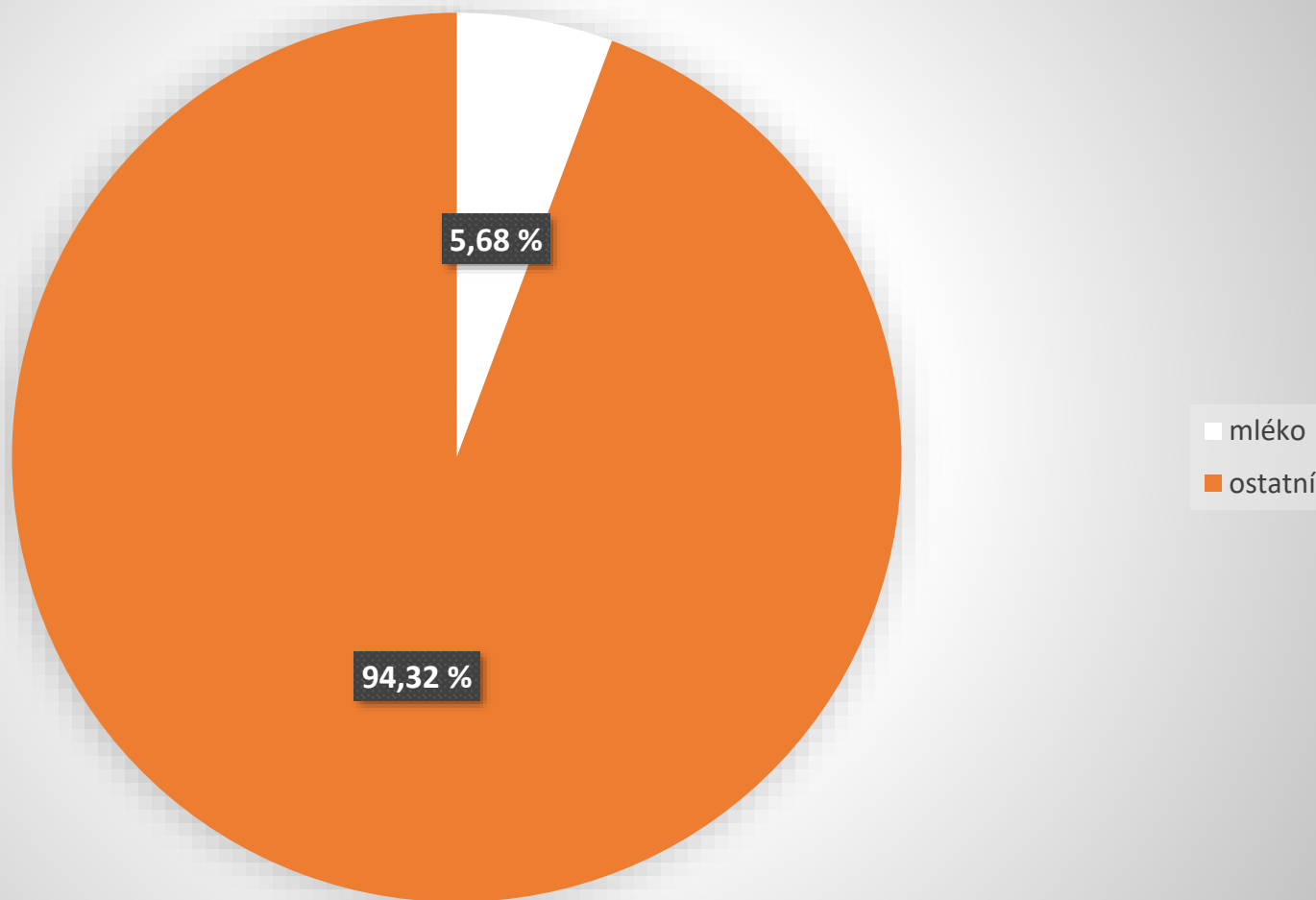




Možnosti zařazování biopotravin

BIO: 0 %

Podíl konvenčního mléka na ceně porce (%)



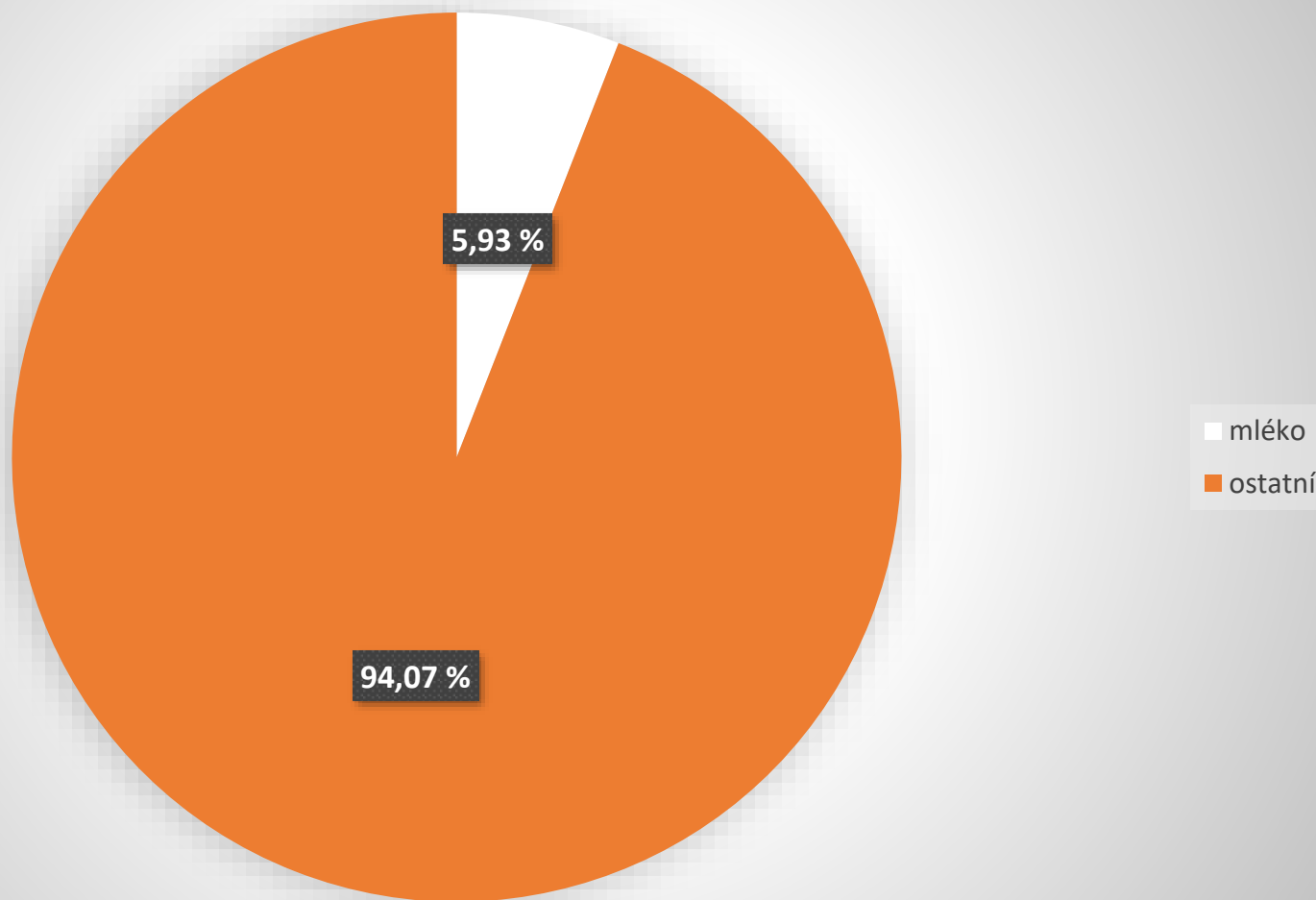


Možnosti zařazování biopotravin



BIO: 5 %
Cena: + 0,25 %

Podíl na ceně porce při zařazení biomléka (%)



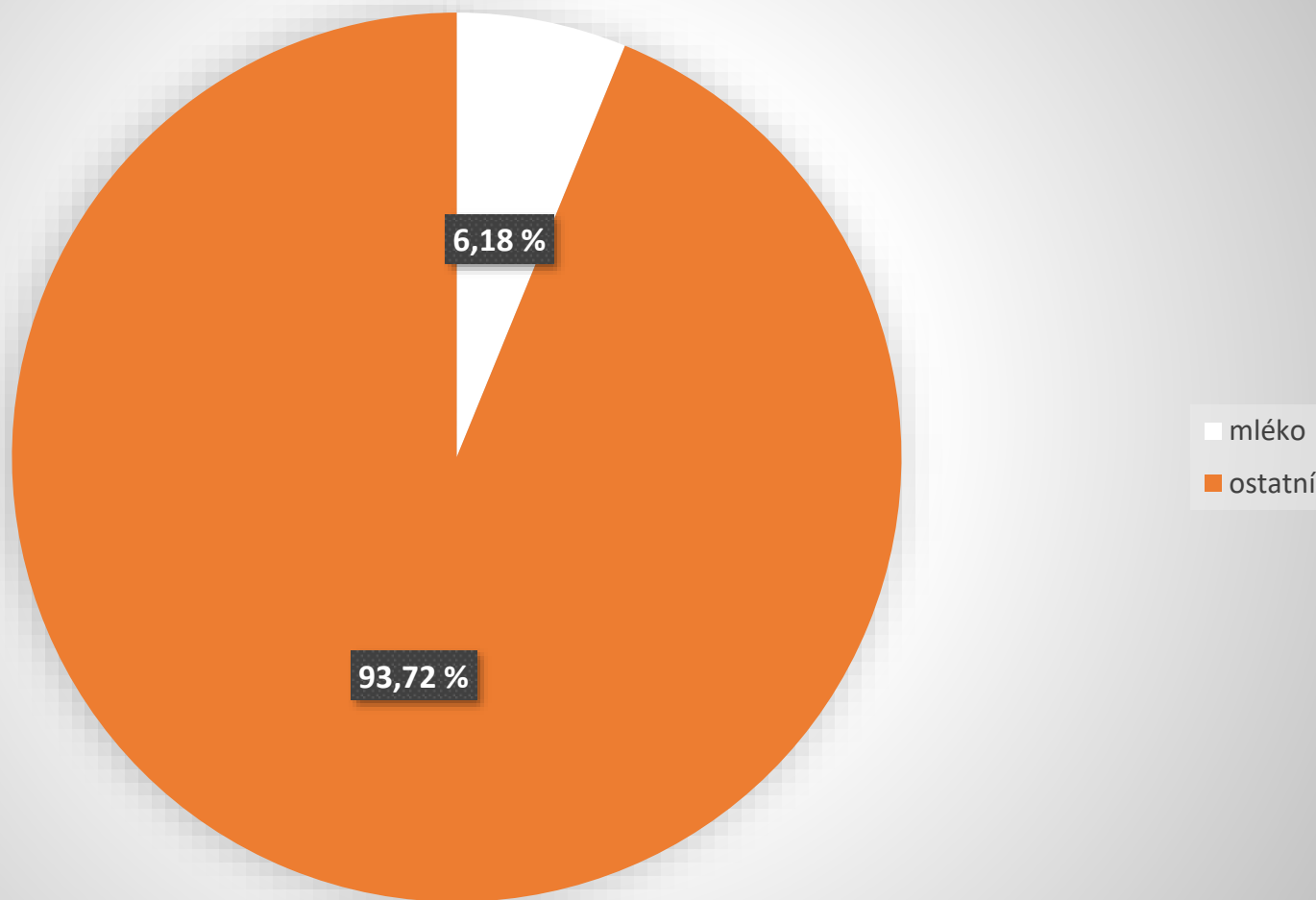


Možnosti zařazování biopotravin



BIO: 10 %
Cena: + 0,5 %

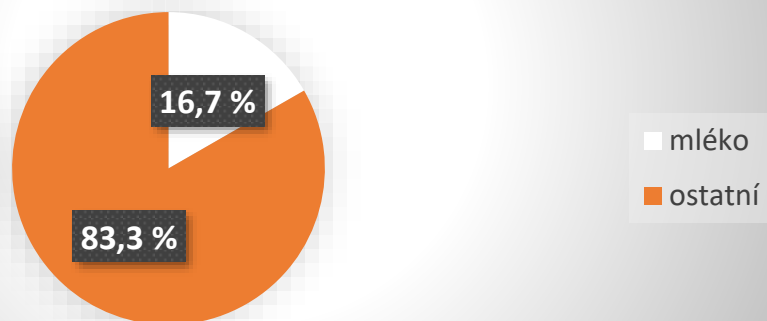
Podíl na ceně porce při zařazení biomléka (%)



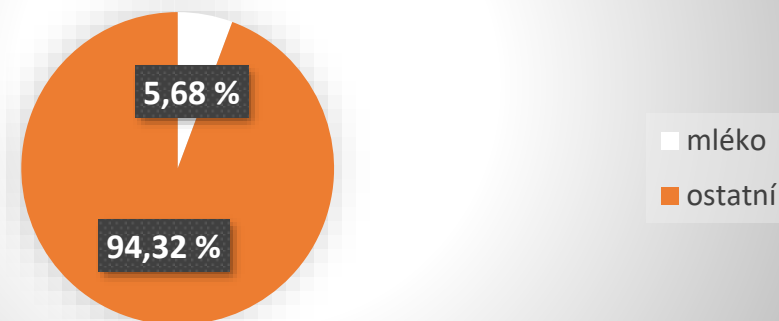


Možnosti zařazování biopotravin

Podíl mléka na hmotnosti porce
(%)



Podíl konvenčního mléka na ceně
porce (%)



Podíl na ceně porce při zařazení
biomléka (%)



BIO: 10 %
Cena: + 0,5 %





Možnosti zařazování biopotravín

- Hmotnost porce = 500 g
- 2 % = 10 g, 5 % = 25 g
- Cena konvenčního mléka = ca. 15 Kč / l
- Navýšení ceny využitím bio mléka = + 10 až 15 Kč / l
- 15 Kč / l = 0,015 Kč ml (0,025 až 0,030 Kč / ml – bio)
- 2 % / 5 % bio = + 0,1 až 0,15 Kč / + 0,25 až 0,375 Kč / porce
 - (0,875 Kč / porce u biomléka za 50 Kč / l)
- Navýšení ceny porce v řádu desítek haléřů (méně než 1 %)
- Vhodné suroviny
 - Mléko, mléčné výrobky, mouka, celozrnné obiloviny, brambory, kořenová zelenina, jablka, hovězí maso...



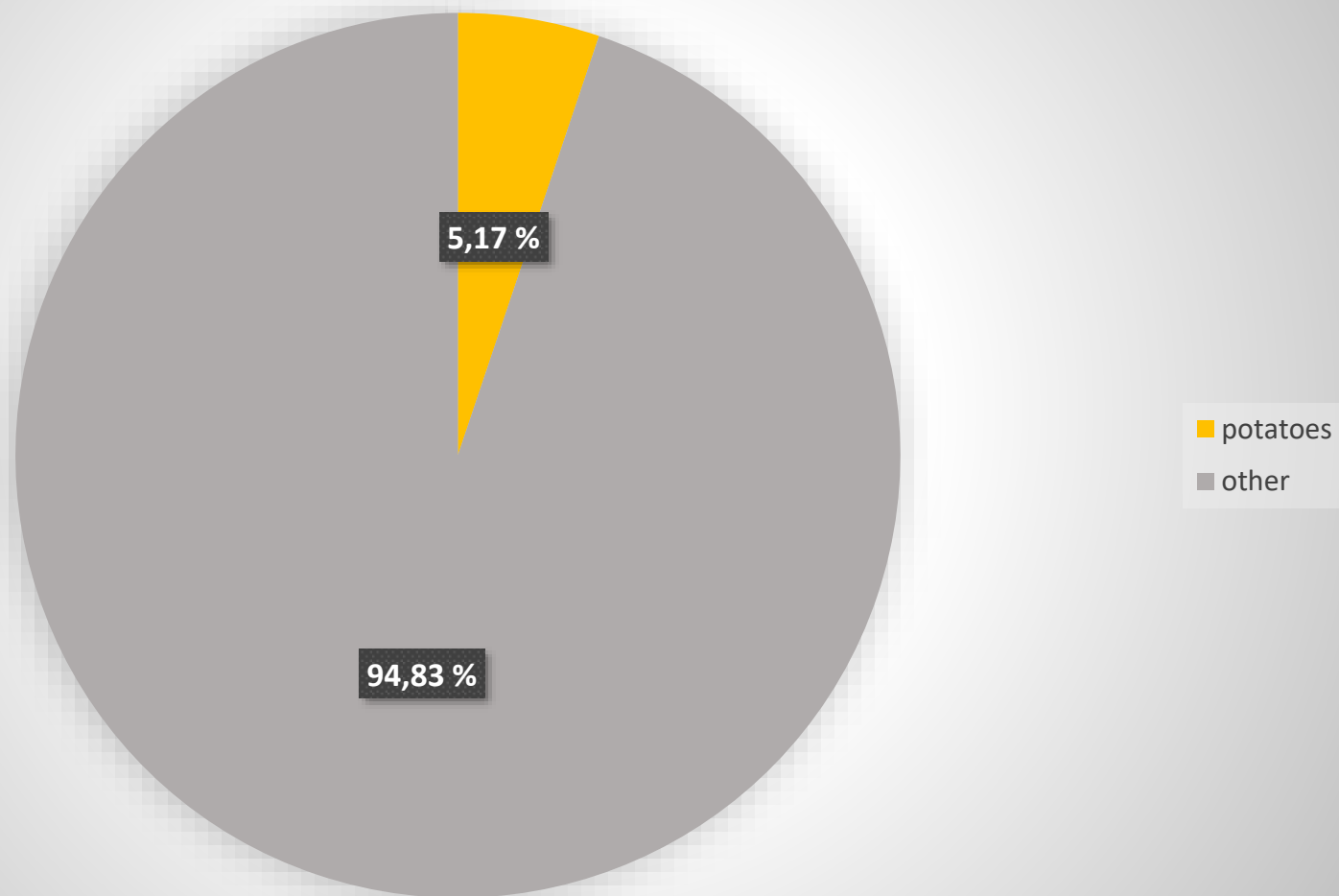


Možnosti zařazování biopotravin



BIO: 5 %
Cena: + 0,44 %

Podíl na ceně porce při zařazení biobrambor (%)



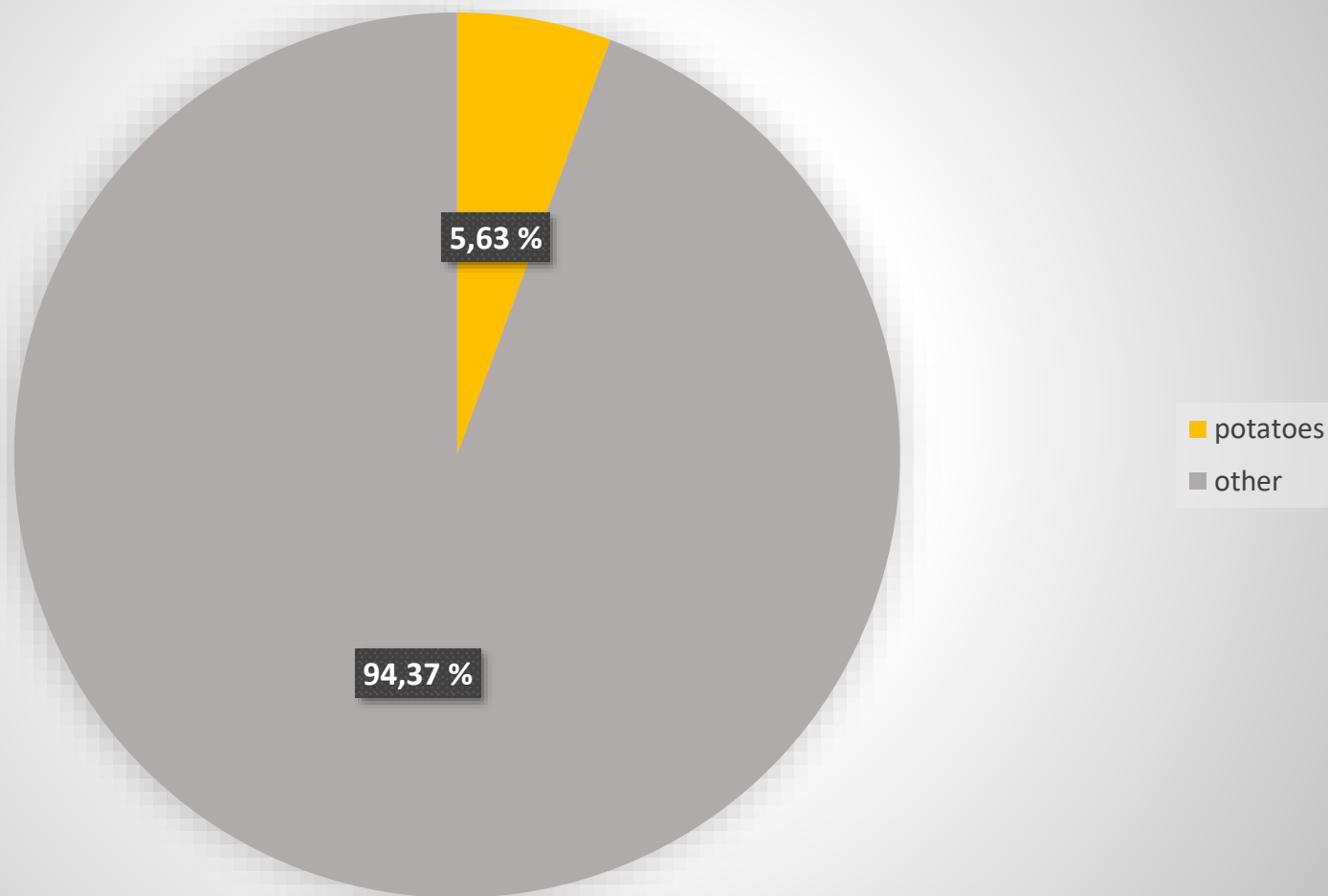


Možnosti zařazování biopotravin



BIO: 10 %
Cena: + 0,90 %

Podíl na ceně porce při zařazení biobrambor (%)





Možnosti zařazování biopotravín



BIO: 35,2 %
Cena: + 0,85 Kč
(+ 4,01 %)

Konvenční mléko

JČO:DR:

Recept kalkulace

Název receptu	Skupina	Číslo	Množství	MJ	Středisko	Sklad
Omáčka sýrová	Z111	16	100	ks	HLAV	POTR

Popis :

Technologický postup:

Název kalkulace	Norma	Množství	
C	C	100	ks

Suroviny receptu	Množství surovin	Přidělené položky	Množství		Cena	Cena/po
Ementál	3000 g	Sýr Ementál	3	kg	515,688	5,157
Sýr tavený	3000 g	Sýr tavený 1kg	3	kg	293,79	2,938
Niva	3000 g	Sýr niva	3	kg	429	4,29
Mléko trvanlivé 1,5%	8000 g	Mléko polotučné trvanlivé 1l	8	ks	114,646	1,146
Mouka hladká	1000 g	Mouka hladká	1	kg	11,82	0,118
Olej	1500 g	Olej slunečnicový	1,5	l	38,25	0,382
Sól	100 g	Sól jedlá	0,1	kg	0,519	0,005
Pepeř bílý	20 g	Koření pepř bílý (0,5kg)	0,02	kg	5,58	0,056
Vegeta	100 g	Aromat bujon (4kg) - zelený	0,1	kg	18,38	0,184
Parmazán	2000 g	Sýr parmazán strouhaný	2	kg	604,861	6,049
Šlehačka	1000 ml	Šlehačka min.30% tuku	1	ks	88,542	0,885

Celková cena za celkové množství receptu

Celková cena za 1 porci receptu

2 121,98 Kč

21,21 Kč

Bio mléko

JČO:DMČ:

Recept kalkulace

Název receptu	Skupina	Číslo	Množství	MJ	Středisko	Sklad
Omáčka sýrová	Z111	16	100	ks	HLAV	POTR
Popis :						
Technologický postup:						
Název kalkulace	Norma	Množství				
C	C	100	ks			

Suroviny receptu	Množství surovin	Přidělené položky	Množství	Cena	Cena/po
Ementál	3000 g	Sýr Ementál	3 kg	515,688	5,157
Sýr tavený	3000 g	Sýr tavený 1kg	3 kg	293,79	2,938
Niva	3000 g	Sýr niva	3 kg	429	4,29
Mléko trvanlivé 1,5%	8000 g	Mléko BIO Kumin 1,5% UHT 1L	8 ks	199,84	1,998
Mouka hladká	1000 g	Mouka hladká	1 kg	11,82	0,118
Olej	1500 g	Olej slunečnicový	1,5 l	38,25	0,382
Sól	100 g	Sól jedlá	0,1 kg	0,519	0,005
Pepeř bílý	20 g	Koření pepř bílý (0,5kg)	0,02 kg	5,58	0,056
Vegeta	100 g	Aromat bujon (4kg) - zelený	0,1 kg	18,38	0,184
Parmazán	2000 g	Sýr parmazán strouhaný	2 kg	604,861	6,049
Šlehačka	1000 ml	Šlehačka min.30% tuku	1 ks	88,542	0,885
Celková cena za celkové množství receptu					2 206,27 Kč
Celková cena za 1 porci receptu					22,06 Kč





Možnosti zařazování biopotravin

- FN Motol - zaměstnanci

	Celkem (kg/den)	Cenový rozdíl A (%)	Cenový rozdíl B (%)	Cenový rozdíl C (%)
Scénář 5 %	83,6	0,44	0,88	1,11
Scénář 10 %	167,3	0,90	1,76	2,15

- FN Motol - pacienti

Scénář 5 %	161	0,42	0,84	1,02
Scénář 10 %	321,9	0,85	1,68	2,05





Dopad zařazení bioprodukce na cenu zakázky

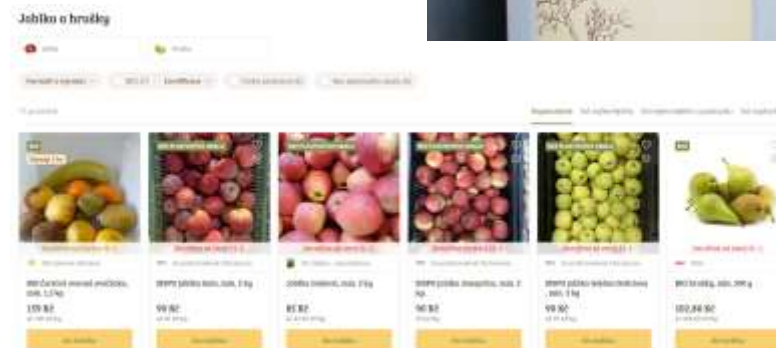
Produkt (jednotka)	Cena za jednotku (Kč)	Množství pro dosažení 5 % z ceny zakázky (konv.)	Cena celkem	Navýšení ceny zakázky (Kč)	Navýšení ceny zakázky (%)
Hovězí zadní – konvenční (kg)	200	2 500	500 000	-	-
Hovězí zadní – bio (kg)	350	2 500	875 000	375 000	3,75
Mléko plnotučné – konvenční (l)	17	29 412	500 004	-	-
Mléko – bio (l)	25	29 412	735 300	235 300	2,35
Mléko polotučné – konvenční (l)	16	31 250	500 000	-	-
Mléko – bio (l)	25	31 250	781 250	281 250	2,81
Hovězí směsný balíček – konvenční (kg)	220	2 273	500 060	-	-
Hovězí směsný balíček – bio (kg)	280	2 273	636 440	136 440	1,36





Kde nakupovat místní potraviny a biopotraviny

- Zkracování dodavatelských řetězců
- Role MAS a lokálních aktérů
- Odbytová družstva a místní dodavatelé
- Tradiční velcí dodavatelé
- Nástroje usnadňující odbyt
- On-line tržiště, produktové mapy





Nástroje pro udržitelnost veřejného stravování

• Jihočeské tržiště

- zboží od místních výrobců, resp. dodavatelů, školním jídelnám bez prostředníků
- výrobci s výrobnami na území Jihočeského kraje (podle IČO)
- registrace jídelen pomocí on-line formuláře
- systém uzpůsobený pro malé i větší výrobce nebo dodavatele
- Jednoduchá administrace, pozitivní ohlas jídelen

JIHOČESKÉ TRŽIŠTĚ Lokální produkty
té nejvyšší kvality...

Jihočeský kraj

Pečivo Ovoce Zelenina Brambory **Maso** Ryby Mléko Mléčné výrobky Tuky Luštěniny Cukry Lahůdky Nápoje Vejce Ostatní

Vepřové maso Hovězí maso Telecí maso Drůbeží maso

Ostatní maso Masné výrobky Mražené maso

„Jako Jihočeské patrioty nás trápí sledovat, kolik se u nás vyrobí
výborných zdravých Jihočeských potravin a naše děti ve školách
přitom dostávají dotované produkty, které k nám putují tisíce
kilometrů přes půl světa. Proto jsme přišli s Jihočeským tržištěm.“

Hejtmán Jihočeského kraje Martin Kuba

[ZAČÍT NAKUPOVAT](#)

Nemáte účet?
Vytvořte si ho, je to jednoduché a bezpečné

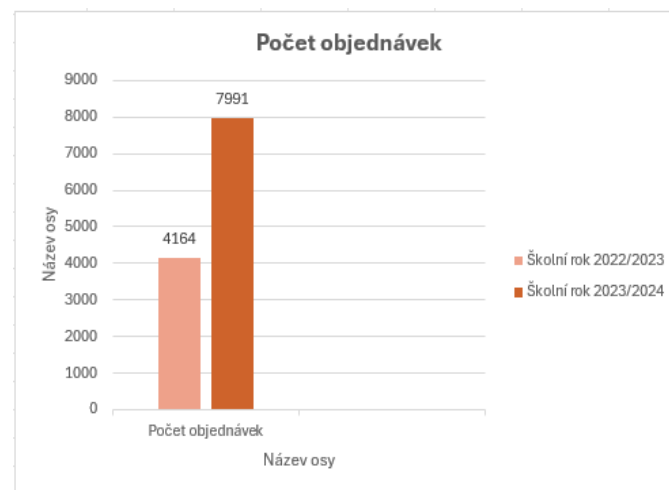
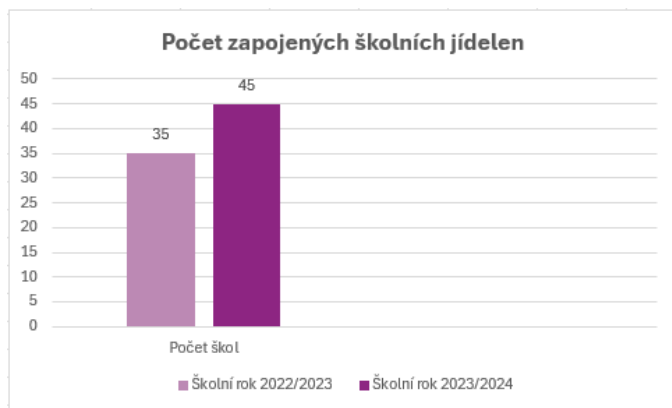
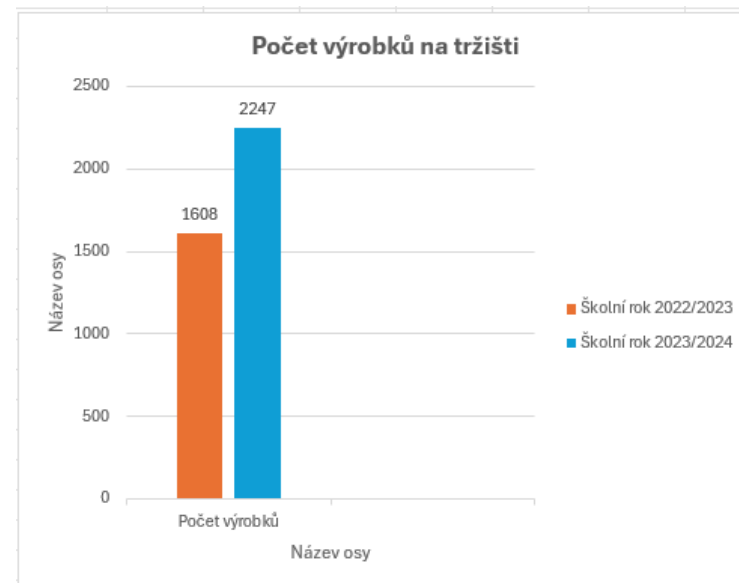
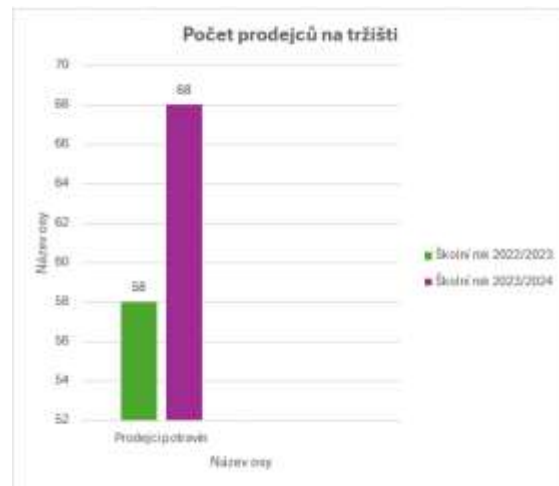
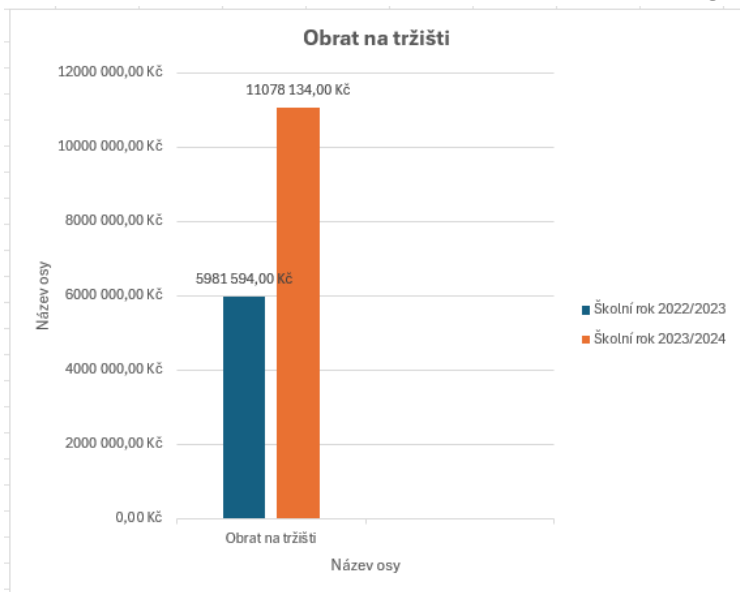
[REGISTRACE NOVÉHO PRODEJCE](#) [REGISTRACE NOVÉHO ZÁKAZNÍKA](#)

Vracíme **kvalitu** na váš stůl





Nástroje pro udržitelnost veřejného stravování



Zdroj: Ing. Petra Martínková





Fakulta zemědělská
a technologická
Faculty of Agriculture
and Technology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

SZIF STÁTNÍ
ZEMĚDĚLSKÝ
INTERVENČNÍ
FOND



Děkuji za pozornost

